

Агенција за спречавање корупције

Царице Милице 1

11000 Београд

Пријава могућег кршења прописа током изборне кампање од стране јавног функционера, као и потребе да се испита могућа повреда прописа од стране органа власти и политичког субјекта

Прописи који би могли бити повређени или у вези са којима се указује на потребу провере чињеница:

Закон о спречавању корупције ("Службени гласник РС", број 35/2019, 88/2019, 11/2021 – аутентично тумачење, 94/2021 и 14/2022)

Члан 50. ст. 2:

Јавни функционер не може да користи јавне ресурсе за промоцију политичких странака, односно политичких субјеката, под чиме се посебно подразумева коришћење јавних ресурса у сврху јавног представљања учесника у изборима и њихових изборних програма, позивања бирача да за њих гласају на изборима, односно да бојкотију изборе, као и коришћење јавних ресурса за друге видове политичких активности, као што су рад са бирачима и чланством, организовање и одржавање скупова и промоција, израда и подела рекламног материјала, брошура, лифлета и публикација, политичко оглашавање, истраживање јавног мњења, медијске, маркетиншке и консултантске услуге и спровођење обука за страначке активности.

Члан 50. ст. 4:

Јавни функционер је дужан да увек недвосмислено предочи саговорницима и јавности да ли износи став органа у којем врши јавну функцију или став политичке странке, односно политичког субјекта.

Закон о финансирању политичких активности ("Службени гласник РС", број 14/2022)

Члан 23. став 3.

За спровођење активности унутар изборне кампање, политичким ентитетима је забрањено коришћење средстава буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и буџета локалне самоуправе, чији су кандидати на изборима и изборним листама, као јавни званичници, државни службеници, званичници аутономне покрајине и локалне самоуправе или директно изабрана лица, смењени у сврху обављања својих службених дужности.

Члан 23. ст. 4.

Политичким субјектима је забрањено да у току изборне кампање, изузев јавних услуга и добара додељених у складу са чланом 6. став 2. овог закона, користе друге јавне ресурсе, укључујући службене просторије, возила, вебсајтове и инвентар државних, покрајинских и локалних органа, јавних установа и јавних предузећа, осим оним јавним функционерима који користе јавне ресурсе ради заштите личне безбедности, уколико је таква употреба јавних ресурса уређена прописима из те области или одлуком служби које се старају о безбедности функционера.

Члан 23. ст. 5:

Политички субјекат може да користи за изборну кампању просторије и услуге органа и организација из члана 6. став 1. овог закона уколико су те просторије и услуге доступне под једнаким условима свим политичким субјектима, на основу јавно доступне одлуке тих органа и организација и под условом да они могу да обезбеде коришћење просторија и услуга током изборне кампање сваком политичком субјекту који је за то правремено исказао интересовање.

Члан 23. ст. 9:

Оглас и сваки други вид рекламног материјала који се користи у изборној кампањи мора да садржи идентификацију политичког субјекта који учествује у изборној кампањи.

Члан 9. став 1.

Прилог је новчани износ, осим чланарине, који физичко или правно лице добровољно даје политичком субјекту, поклон, као и услуге пружене без накнаде или под условима који одступају од тржишних.

Члан 9. став 3:

Давалац прилога, који обавља привредну делатност, дужан је да приликом давања прилога, а најкасније наредног дана од дана давања прилога, достави политичком субјекту своју изјаву или потврду надлежног органа да је измирио све обавезе по основу јавних прихода, као и изјаву да не врши нити да је у последње две године вршио делатност од општег интереса по основу уговора. Правно лице - давалац прилога дужно је да достави и податке о својој власничкој структури. Давалац прилога дужан је да, најкасније у року од три дана од дана давања прилога, достави политичком субјекту своју изјаву да није прекорачио максималну вредност давања из члана 10. ст. 1. и 2. овог закона.

Члан 9. ст. 6.

Политички субјекат је дужан да евидентира прилог из става 1. овог члана.

Опис битних чињеница и њихова правна квалификација:

Према јавно доступним подацима из базе компаније „Мета“ (Facebook Add Library), у шта се можете уверити увидом у следећи линк, https://www.facebook.com/ads/library/?active_status=all&ad_type=political_and_issue_ads&country=RS&view_all_page_id=1704843222876910&search_type=page&media_type=all, током актуелне изборне кампање вршено је плаћено политичко оглашавање од стране корисника Горана Весића.

Према назнаци на почетној страни овог корисника, реч је о званичној страници јавног функционера – „Министар грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре у Влади Републике Србије“. <https://www.facebook.com/Goran.Vesic.zvanicna.stranica> У даљем тексту се користе скраћени изрази: „Министар“ и „Министарство“.

Именовани Горан Весић је, иначе, и члан председништва Српске напредне странке. О томе је објављен податак на званичној веб-презентацији те странке, рубрика „о нама – Председништво“:

<https://www.sns.org.rs/o-nama/predsednistvo-srpske-napredne-stranke>

Та информација је видљива и на каналу овог корисника на „Телеграму“:

https://t.me/goranvesic?fbclid=IwAR1Rw_75aToPI1sUqAc4wHXwHwKcLUVVch-xHmCYNydS7VgUfKq5TmzkfXk

При том, на овом каналу је, поред партијске, истовремено и равноправно наведена и његова јавна функција у опису корисника. Услед наведеног, читаоци објава на профилу јавног функционера на „Телеграму“ могу бити доведени у заблуду, јер у објавама није приметно да ли се оне дају у својству јавног или партијског функционера. Све ово је директно супротно обавезама јавног функционера из члана 50. ст. 4. Закона о спречавању корупције, који намеће обавезу да се код сваке појединачне објаве наведе у којем својству је публикована (што није извршено у конкретном случају). **Ово је прва могућа повреда Закона коју би требало испитати по овој пријави.**

Код објава овог јавног функционера на друштвеној мрежи „Facebook“ уочен је још један проблем. Читалац тих објава ће основано претпоставити да је реч о објавама јавног функционера (тј. да су дате у том својству), јер је на профилу корисника наведена само његова јавна функција. Наиме, јасно је назначено (на профилу корисника) да је реч управо о јавном функционеру – Министру, а не и да иста особа обавља страначку функцију. Поред тога, у готово свим наведеним објавама, испод изјава се потписује јавни функционер – Министар. Наведене злоупотребе јавног ресурса (што јавна функција по својој природи представља) рађају сумњу да је јавни функционер повредио и одредбе члана 50. ст. 2. Закона о спречавању корупције, тако што је недозвољено искористио јавни ресурс за промоцију једног политичког субјекта у изборној кампањи што **представља другу могућу повреду Закона коју би требало испитати по овој пријави. Суштински, реч је заправо о већем броју могућих повреда Закона које су почињене на истом месту (иста друштвена мрежа), само у различито време.**

То је, између осталог, случај са следећим објавама:

- https://fb.watch/ohRy_HEcWw/ (користи се слоган кампање једне изборне листе „Србија не сме да стане“). При том се, у видео снимку који је промовисан, приказују запослени на градилишту (пројекат „Чисте Србије“ у Сомбору), а Министар је потписан у том својству
- <https://fb.watch/ohRq544kLn/> (користи се слоган кампање једне изборне листе - „Србија не сме да стане“). При том се, у видео снимку приказује градилиште, запослени и машинерија, на путу Руски Крстур – Крушчић, али се не може закључити да ли је реч о ресурсима јавног предузећа или приватног извођача радова.
- <https://fb.watch/ohRTdXEYcC/> У објави се приказује како јавни функционер, потписан као Министар, разговара са члановима и активистима Српске напредне странке у Апатину, 10.11.2023. У објави се директно повезују „пројекти које смо покренули“ (што се може односити само на Министарство) са гласањем за листу „Александар Вучић – Србија не сме да стане“).

Следеће питање које захтева проверу у поступку пред Агенцијом односи се на плаћање трошкова промоције појединих објава корисника и евидентирање евентуалних прилога.

На основу информација које објављује „Facebook“, за сада није реч о нарочито значајним трошковима (ни за једну од објава трошак није премашио 100 евра). Међутим, за све објаве код којих се промовише политички субјект, односно изборна листа “Александар Вучић - Србија не сме да стане”, јавља се питање да ли су пријављени, односно да ли ће бити пријављени као трошак изборне кампање тог политичког субјекта. Наиме, наведено је да је промоцију објаве платио „Горан Весић“, а не политички субјект, па би, у складу са изложеним правилима из Закона о финансирању политичких активности, требало утврдити да ли је корисник пријавио политичком субјекту да је пружио бесплатну услугу, која је тржишна вредност тих услуга и да ли је прилог дозвољен у складу са правилима из Закона о финансирању политичких активности. **Наглашавамо да саму чињеницу да су промовисане ове објаве не сматрамо повредом Закона** о финансирању политичких активности, већ позивамо Агенцију да утврди да ли су обавезе поштоване, тако што ће проверити податке које поседује политички субјект – подносилац изборне листе “Александар Вучић - Србија не сме да стане”.

У моменту израде ове пријаве (13.11.2023), промовисане су следеће објаве (наведени су идентитет огласа, идентитет стране, датум креирања огласа, датум објаве огласа и датум истека оглашавања, према подацима пружаоца услуга. Црвено су означене оне објаве које несумњиво садрже промоцију политичког субјекта):

998483211452093.00	1704843222876910.00	11/12/2023	11/12/2023	
317875187676301.00	1704843222876910.00	11/12/2023	11/12/2023	
713373950322195.00	1704843222876910.00	11/12/2023	11/12/2023	11/12/2023
356470483427845.00	1704843222876910.00	11/11/2023	11/11/2023	11/12/2023
672589811630778.00	1704843222876910.00	11/11/2023	11/11/2023	11/12/2023
1694135517778960.00	1704843222876910.00	11/11/2023	11/11/2023	11/12/2023
307587835473832.00	1704843222876910.00	11/11/2023	11/11/2023	11/12/2023
1781970958934540.00	1704843222876910.00	11/11/2023	11/11/2023	11/12/2023
1016800343475920.00	1704843222876910.00	11/11/2023	11/11/2023	11/12/2023
720876029413113.00	1704843222876910.00	11/11/2023	11/11/2023	11/12/2023
377761124606857.00	1704843222876910.00	11/10/2023	11/10/2023	11/12/2023
710837920645986.00	1704843222876910.00	11/10/2023	11/10/2023	11/12/2023
224989560483488.00	1704843222876910.00	11/10/2023	11/10/2023	11/11/2023
865172781932303.00	1704843222876910.00	11/9/2023	11/9/2023	11/10/2023
302393556002820.00	1704843222876910.00	11/8/2023	11/8/2023	11/10/2023
1009899433636800.00	1704843222876910.00	11/8/2023	11/8/2023	11/10/2023
6979193242169590.00	1704843222876910.00	11/7/2023	11/7/2023	11/9/2023
6955620957836110.00	1704843222876910.00	11/7/2023	11/7/2023	11/9/2023
713210654027681.00	1704843222876910.00	11/6/2023	11/6/2023	11/8/2023
1296887847687030.00	1704843222876910.00	11/5/2023	11/5/2023	11/6/2023
1654811041596420.00	1704843222876910.00	11/4/2023	11/4/2023	11/5/2023
2352163414972040.00	1704843222876910.00	11/3/2023	11/3/2023	11/5/2023

306818795474406.00	1704843222876910.00	11/2/2023	11/2/2023	11/4/2023
305094608985596.00	1704843222876910.00	11/1/2023	11/1/2023	11/3/2023
927287945418914.00	1704843222876910.00	11/1/2023	11/1/2023	11/3/2023

У случају да је физичко лице плаћало ове огласе, а да они нису евидентирани у складу са Законом о финансирању политичких активности, то би била **пета (група) могућих повреда закона на које се указује у овој пријави.**

Најзад, у вези са видео снимцима у којима се промовише политички субјект, а који се могу видети у појединим објавама са списка, постоји још један вид могуће повреде закона – пропуштање дужности политичког субјекта - “Александар Вучић - Србија не сме да стане”, да се идентификује у промотивном материјалу (плаћеном огласу). **То је шеста (група) могућих повреда закона на коју се указује у овој пријави.**

Транспарентност Србија

Тим за праћење изборне кампање

Београд, 16.11.2023.